

Др Иван Раткај, ванр. проф. Географског факултета Универзитета у Београду
Др Бранка Тошић, ред. проф. Географског факултета Универзитета у Београду
Др Дејан Ђорђевић, ред. проф. Географског факултета Универзитета у Београду
Др Драгица Гатарих, доц. Географског факултета Универзитета у Београду
Др Јасмина Ђорђевић, ред. проф. ПМФ Универзитета у Новом Саду

НАСТАВНО-НАУЧНО ВЕЋЕ ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије о прегледу и оцени докторске дисертације

На седници Наставно-научног већа Географског факултета Универзитета у Београду која је одржана 11. јула 2017. године, именовани смо у Комисију за *преглед и оцену докторске дисертације кандидата магст. Јована М. Драгојловића* под насловом: „НОДАЛНИ ЦЕНТРИ ТОПЛИЧКОГ ОКРУГА“. После увида у докторки рад Кандидата подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Увод

1.1. Хронологија одобравања и израде дисертације

Кандидат магст. *Јован М. Драгојловић* је пријавио докторску дисертацију под насловом „*Нодални центри Топличког округа*“ 25. јануара 2016. године на Географском факултету Универзитета у Београду. Наставно-научно веће Факултета, на седници одржаној 4. фебруара 2016. године, на предлог Катедре за просторно планирање, именовало је Комисију за оцену прихватљивости теме и подобности кандидата за израду докторске дисертације. Наставно-научно веће Географског факултета је 19. маја 2016. године усвојило Извештај комисије о оцени прихватљивости теме и подобности кандидата и одобрило Јовану Драгојловићу израду докторске дисертације под насловом: „*Нодални центри Топличког округа*“. Веће научних области грађевинско-урбанистичких наука, на седници одржаној 28. јуна 2016. године, дало је сагласност на оцену подобности кандидата и предлога теме докторске дисертације.

1.2. Научна област дисертације

Докторска дисертација припада научној области Географија и ужој научној области Геонаука – просторно планирање, за коју је матичан Географски факултет

Универзитета у Београду. Ментор докторске дисертације је др Иван Раткај, ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду (компетенције за менторство потврђује пет објављених радова у међународним часописима са SCI и SSCI листе).

1.3. Биографски подаци кандидата

Јован М. Драгојловић је рођен 11.09.1981. године у Новом Пазару. Основну школу завршио је у Баљевцу, општина Рашка, а Гимназију у Рашки са одличним успехом. Године 2002. је уписан на Природно-математички факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Одсек Географија. Јуна месеца 2007. године одбранио је дипломски рад на тему "Географски приказ баљевачке области" са оценом 10 (просечна оцена на основним студијама 9,68). Главне области интересовања током студија су: регионализација, рурална и урбана географија, друштвено економски процеси и трендови, економска географија, физичка географија, демографија. Током студија учествовао је на многим стручним скуповима и истраживачким експедицијама и постигао значајне резултате:

- Добитник дипломе у оквиру пројекта "Инвестирамо у европске вредности", која је свечано уручена у Скупштини Србије 2006. године, као једном од најбољих студената Републике Србије;
- Добитник дипломе "Истакнути студент" додељена на Видовдан 2005. године, као најбољем студенту Универзитета у Приштини.

Школске 2007/2008. године кандидат је уписао мастер студије на Географском факултету Универзитета у Београду као редован студент, а 2009/2010. године успешно их је завршио одбраном завршног мастер рада са темом "Просторно функционална организација привредних делатности општине Нови Пазар".

Маст. Јован Драгојловић се уписао на докторске студије школске 2011/2012. године на Географском факултету Универзитета у Београду као редован студент са просечном оценом у току претходних студија 9,41. На докторским студијама је положио све испите предвиђене наставним планом и програмом са просечном оценом 9,66.

Радни однос кандидат је засновао на Природно-математичком факултету у Косовској Митровици 2008. године као сарадник у настави, а 2012. године изабран је у звање асистента у настави на катедри Друштвена географија.

У свом досадашњем раду Јован Драгојловић је учествовао на осам стручних и научних скупова, како националног, тако и међународног карактера и аутор је 15 научних радова (два рада су на SCI, односно SSCI листи, у категорији M22).

1.4. Релевантни радови и верификација резултата

M 22

Dulović O., Jovanović M., Milošević B. B., **Dragojlović M. J.**, Gvozdenović E. (2004): „Susceptibility to penicillin of *Streptococcus pneumoniae* isolates from cerebrospinal fluid“, 1991-2003 (meeting Abstract), *International journal of antimicrobial agents*, Vol. 24, 139-139.

Burić D., Luković J., Ducić V., **Dragojlović J.**, Doderović M. (2014): „Recent trends in daily temperature extremes over southern Montenegro (1951-2010)“. *Natural Hazards and Earth System Sciences* Vol. 14, N°1, 67-72.

М 51

Вукоичић Д., Николић М. и Драгојловић Ј. (2012): „Значај амбијенталних вредности у развоју туризма Куршумлијске Бање“. *Зборник радова департмана за географију, туризам и хотелијерство*, Нови Сад, стр. 274-284.

Burić D., Ducić V., Mihajlović J., Luković J., **Dragojlović J.** (2014): „Relationship between the precipitation variability in Montenegro and the Mediterranean oscillation“, *Glasnik srpskog geografskog društva*, sv. XCIV, br.4, Beograd, pp.. 109-120.

Драгојловић Ј., Милентијевић Н. (2015): „Утицај и адаптације на просторно-регионалну специфичност подручја града Крагујевца“, *Ecologica*, Vol.22, No.78, Београд, стр. 161-164.

Бурић Д., Дуцић В., Михајловић Ј., Луковић Ј., **Драгојловић Ј.** (2015): „Recent extreme air temperature changes in Montenegro“, *Гласник српског географског друштва*, св. XCV, бр. 4, Београд, стр. 53-66.

М 52

Драгојловић Ј., Бачевић Н. (2011): „Економска структура становништва општине Лепосавић“, *Географска истраживања бр. 3*. Природно – математички факултет, Одсек за Географију, Косовска Митровица, стр. 85-94.

Vukočić D., **Dragojlović J.**, Nikolić M., Bačević F. I Bačević N. (2012): „Opportunities for tourism development and environmental protection of Radan mountain, *Proceedings, Ecologist*, Univerzitet u Beogradu - Tehnički fakultet Bor, pp. 556-563.

М 33

Dragojlović J., Milentijević N. (2017): „Functional typology and transformation of agrarian settlements network in Toplica district“, *4th International Scientific Conference, „PROCEEDINGS“ Agribusiness MAK 2017*, Kopaonik, 27-28 January 2017., pp. 299-307.

М 63

Пењишевић И., **Драгојловић Ј.** (2010): „Експлоатација лежишта минералних сировина и грађевинског камена као могући правац регионалног развоја Рашког краја“. *Симпозијум са међународним учешћем „ГЕО-ЕКО 2010“*, Министарство уређења простора и заштите животне средине, Филозофски факултет у Никшићу, стр. 645-652.

Драгојловић Ј., Дишевић Д. (2011): „Просторно планирање и могућности економског развоја општине Лепосавић“. Проблеми и изазови савремене географске науке и наставе, *Научни скуп са међународним учешћем*, Копоник (Брзеће), 08-10. децембар 2011. Универзитет у Београду, Географски факултет, Београд, стр. 565-570.

Драгојловић Ј., Дишевић Д. (2013): „Управљачки органограм и просторно функционална анализа територије општине Лепосавић“. *Научни скуп са међународним учешћем „Географско образовање, наука и пракса: развој, стање, перспективе“*, Ивањица, децембар 2013., стр. 257-263.

М 64

Драгојловић Ј. (2010): „Занатска делатност као основа развоја Новопазарске привреде“. 2. Конгрес географа Србије „На путу ка Европи“, Књига апстраката, Нови Сад 10-11 децембар. Универзитет у Новом Саду, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад, стр. 77-78.

Дишевић Д., **Драгојловић Ј.** (2010): „Туризам као развојна шанса општине Лепосавић“. 2. Конгрес географа Србије „На путу ка Европи“, Књига апстраката, Нови Сад 10-11 децембар. Универзитет у Новом Саду, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад, стр. 109.

Милентијевић Н., Кићовић Д., **Драгојловић Ј.** (2015): „Рецентне климатске промене на Златибору и њихов утицај на развој туризма“, Књига апстраката, *IV Српски конгрес географа са међународним учешћем „Достигнућа, актуелности и изазови географске науке и праксе“*, Копаоник 7-9. октобар 2015. стр. 224-225.

Учешћа на конференцијама, научним скуповима, конгресима:

- Међународни научно – стручни скуп „ТЕРИТОРИЈАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА СРБИЈЕ И СУСЕДНИХ ЗЕМАЉА“, Дивчибаре, октобар 2009.
- Међународни симпозијум „ГЕО-ЕКО“, Геоекологија - XXI вијек, теоријски и апликативни задаци, Жабљак-Дурмитор, септембар 2010.
- II КОНГРЕС ГЕОГРАФА СРБИЈЕ „ НА ПУТУ КА ЕВРОПИ“, Департман за географију туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду, Нови Сад 10-11. децембар 2010.
- Међународни научно – стручни скуп „ПРОБЛЕМИ И ИЗАЗОВИ САВРЕМЕНЕ ГЕОГРАФСKE НАУКЕ И НАСТАВЕ“, Копаоник (Брзеће), децембар 2011.
- Међународни научно – стручни скуп „ ГЕОГРАФСКО ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА И ПРАКСА: РАЗВОЈ, СТАЊЕ, ПЕРСПЕКТИВЕ“, Ивањица, децембар 2013.
- Међународна научна конференција ”ЖИВОТНА СРЕДИНА И АДАПТАЦИЈА ПРИВРЕДЕ НА КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ”, научно-стручно друштво за заштиту животне средине Србије «ECOLOGICA», Београд, 22-24. април 2015.
- IV СРПСКИ КОНГРЕС ГЕОГРАФА са међународним учешћем ”ДОСТИГНУЋА, АКТУЕЛНОСТИ И ИЗАЗОВИ ГЕОГРАФСKE НАУКЕ И ПРАКСЕ”, Поводом 150 година рођења Јована Цвијића, Универзитет у Београду, Географски факултет, Копаоник 7-9 октобар, 2015.
- Међународна научна конференција ”4th International Scientific Conference, Agribusiness MAK 2017, Копаоник, јануар 2017.

2. Опис докторске дисертације

2.1. Садржај дисертације

Докторска дисертација **Јована М. Драгојловића**, под насловом „**Нодални центри Топличког округа**“ има 335 страна. Дисертација садржи и 19 уводних страна (насловне стране на српском и енглеском језику, страна са подацима о члановима комисије за преглед, оцену и одбрану дисертације, резиме и кључне речи на српском и енглеском језику, садржај, као и списак од 63 табеле, 20 графикона, 32 карте и 10

слика). Основни текст написан је на 274 стране, са цитираних 153 навода литературе и извора; на крају рада је прилог који садржи 34 табеле на 56 страна, као и извештај о ауторству са биографијом аутора, на 5 страна. Уз штампану верзију, кандидат је приложио и електронску верзију - CD са докторском дисертацијом у PDF формату.

Докторска дисертација Јована М. Драгојловића усклађена је технички са предвиђеним критеријумима за ову врсту писаног материјала, датим у Упутству за формирање репозиторијума докторских дисертација Универзитета у Београду. Текст је припремљен у програму Microsoft Office Word, на странама формата А4, коришћењем фонта типа Times New Roman, величине 12, са проредом 1,5. Технички су задовољени сви критеријуми слагања и прелома писаног материјала.

Дисертација је подељена у неколико поглавља:

- Увод (стр. 1-40),
- Природно-географске детерминанте одрживог развоја система насеља (стр.41-69),
- Друштвено-географске детерминанте одрживог развоја система насеља (стр. 70-109),
- Систем насеља и центара (стр. 110-216),
- Одрживи развој система насеља и центара кроз примену просторно планских Докумената (стр. 217-242),
- Могућности и перспективе просторног развоја насеља и центара (стр. 243-260),
- Закључак (стр. 261-264)

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

Увод, као прво поглавље дисертације, садржи предмет и проблем, научне задатке и циљ истраживања, хипотезе, као и просторни и временски оквир истраживања. Теоријско-методолошки аспект истраживања је, такође, обухваћен овим поглављем, а садржи научна истраживања о настанку и развоју градова, као и о њиховом утицају на трансформацију окружења. Овај део обухвата теоријско-методолошке аспекте нодалности, проблематику хијерархије нодалних центара и региона, као и концепцију поларизованих региона, представљену преко поларизационих теорија развоја.

Предмет истраживања докторске дисертације „*Нодални центри Топличког округа*“ односи се на утицај градских, нодалних, центара Топличког округа у просторно-функцијском окружењу, као и њихову развојну улогу и значај на проучаваном подручју. Осим градских насеља, у раду су дефинисани и центри – нуклеуси развоја на руралном простору, који обухватају центре заједница насеља, локалне центре и сеоске центре са специфичним функцијама. Просторни оквир истраживања своди се административно подручје Топличког округа, површине 2.231 km², на којем је 2011. године живело 91.754 становника у 267 насеља. На том подручју налазе се четири општине - Блаце, Житорађа, Куршумлија и Прокупље. Истраживања се односе на период после Другог светског рата, са детаљнијим приказом новијег периода, после 1981. године, а поједини сегменти истраживања обухватају и раније периоде.

Друго део дисертације - **Природно-географске детерминанте одрживог развоја система насеља**, односи се на комплексне физичко-географске карактеристике истраживаног подручја, представљене преко података о геолошкој грађи и богатству минералних сировина, морфолошких карактеристика терена, климатских и хидролошких потенцијала, као и педолошких и биогеографских својстава простора. Те карактеристике чине један од битних фактора за насељавање, одрживи развој делатности и система насеља, па је у складу са тим циљем и конципирана њихова

методологија. Оцена подручја је да се природни фактори испољавају као повољни за даљи развој насеља и свих активности.

У следећем поглављу – **Друштвено-географске детерминанте одрживог развоја система насеља** кандидат детаљно објашњава демографско стање и процесе на подручју четири локалне самоуправе Топличког округа. Та анализа обухвата промену укупног становништва у периоду после Другог светског рата, податке о густини насељености, карактеристике домаћинства и промену њихових чланова, оцену природне компоненте преко сагледавања промена наталитета, морталитета, односно природног прираштаја становништва, анализу миграција становништва, полну, старосну, економску, образовну, етничку и верску структуру становништва. Читав простор захваћен је депопулацијом, са изразитим напуштањем руралног простора. Активном становништву по делатностима посвећена је посебна пажња, с обзиром на процес деаграризације и протекле индустријализације и на чињеницу да становништво у развојним секторима представља значајан демографски чинилац у развоју простора. На крају су дати правци и прогнозе будућег демографског развоја.

За четврто поглавље, под насловом: **Систем насеља и центара** може се рећи да је кључно, кад је реч о комплексној анализи која даје потпуну оцену о издвајању нодалних центара, њихових карактеристика и утицаја у трансформацији окружења. Осим историјског развоја насеља, аутор ово поглавље почиње са подацима о основним саобраћајно-географским карактеристикама и начином коришћења земљишта које је анализирано савременом методологијом коришћења географских информационог система, као додатним факторима оцене нодалности простора. На основу приказаних географско-математичких модела система насеља, указано је на узајамне односе и везе, функционалност, као и на условљеност просторно-функцијских елемената кроз вредности параметара површине, бројности и демографске величине насеља. Индикатори се односе на густину мреже насеља, коефицијент варијације величине насеља и индекс урбане примарности. Ти резултати допринеће сврсисходнијој анализи дисперзије, односно територијалном размештају и тумачењу нодалних насељских структура Топличког округа.

Кандидат овим поглављем обухвата типологију насеља према демографској величини са променама после 1971. године до данас, типове насеља према миграционим кретањима и према функцијским карактеристикама насеља. Свака од типологија је представљена табеларно, графички и/или картографски. Методом за утврђивање удела услужних делатности дефинисан је централитет насеља, односно степен развоја, положаја и значаја центара у мрежи насеља Топличког округа. Осим квантитативних метода, дисертацијом су обухваћени и квалитативни приступи. Значај центара приказан је према заступљености објеката производног и услужног сектора, односно објеката јавних служби. Синтезном оценом наведене анализе издвојена је хијерархија насеља и дефинисан положај насеља и центара у мрежи. Како би се одредио гравитациони утицај центара коришћен је метод који се односи на удео конвергентних, улазних, дневних миграција у активном становништву околних насеља. Функцијска подручја су одређена за сва четири општинска центра применом посебне обраде статистичких података. Кандидат је на основу добијених резултата одредио зоне преклапања гравитационог утицаја центара. Наведеним поступцима одређена је хијерархија не само градских него и осталих нуклеуса развоја на руралном простору којима је, такође, дефинисан просторно-функцијски утицај на сублокалном нивоу.

Пето поглавље **Одрживи развој система насеља и центара кроз примену просторно планских докумената** представља кандидатов покушај сагледавања проблема и потенцијала насељског система Топличког округа анализирањем планских докумената која обухватају овај предметни сегмент на посматраној територији. Осим Просторног плана Републике Србије, предмет сагледавања циљева и мера просторног развоја насеља и центара је и део Регионалног просторног плана који обухвата три

округа, затим општинских планова, као и планова подручја посебне намене који имају извесне утицаје на насељски систем, а обухватају различите делове подручја Топличког округа.

У шестом поглављу **Могућности и перспективе просторног развоја насеља и центара**, кандидат комплексно оцењује резултате претходних истраживања. На почетку овог поглавља идентификовани су проблеми у мрежи насеља и дати предлози са њихово решавање. Ти проблеми своде се на крах производних делатности, економску кризу, емиграцију становништва, посебно са руралног простора, чиме је знатно смањена улога и значај поларизационих центара у процесу развоја и у трансформацији окружења. Одређивањем функционално урбаних подручја, дефинисани су и процеси агломирања истраживаног простора. У наставку, кандидат оцењује аспект функционалних веза простора округа у контексту будућег развоја Србије. Тим аспектом обухваћен је одговор на питање спољних веза и интеррегионалне сарадње Топличког округа са окружењем, као и утицај спољних центара вишег хијерархијског ранга, пре свега Ниша, на функцијску улогу и значај предметних нодалних центара. Последњи део поглавља обухвата дефинисање стратешких праваца и могућности за будући развој насеља и центара посматраног подручја. Осим градских насеља и осталих центара развоја, утврђене су и примарне и секундарне осовине развоја које повезују центре и које у просторном смислу, осим, тачака, као полова раста, као линијски системи могу да имају извесна агломеративна својства и да допринесу укупном одрживом развоју Топличког округа.

Закључак дисертације обухвата синтезну оцену фактора развоја насеља и центара, противуречности које проистичу из анализе четири развојна центра и окружења које чини запостављен рурални простор, а на коме су издвојени нуклеуси развоја, као и перспективе развоја насеља и центара Топличког округа.

2.3. Научне методе истраживања

Основе истраживања центара рада чине две велике методолошке категорије – системски приступ и дијалектичка динамика, које се узајамно прожимају и допуњују. Како центри представљају динамичан систем, примењени су принципи, методе и технике које кореспондирају са обе стране категорија – дијалектичких принципа и системског приступа – и представљају подлогу истраживања и одредницу трансформација структура у времену и простору. Истраживање коришћено у докторској дисертацији, засновано је на наведеним методолошким категоријама, које чине неколико група научних метода које су углавном сврстане у квантитативне и квалитативне методе.

Квантитативне методе обухватају групу статистичко-математичких истраживања, као и специјализована истраживања везана за насеља и градске центре и методологију регионалног развоја (функционалну класификацију насеља, функционалну диверсификацију насеља, одређивање нодалитета и централитета, одређивање значаја у домену секундарног и терцијарно-квартарног сектора, утврђивање тенденција структурних трансформација, трансформације насеља око центара, методе које се заснивају на коришћењу индикатора који оцењују доступност и конкурентност функцијских урбаних подручја и сл.)

Група квалитативних метода обухвата:

- географски метод,
- метод анализе и синтезе,
- метод индукције и дедукције,
- компаративни метод,

- историографски метод,
- теренско истраживање – интервјуи, анкете.

Наглашена бројност функционално повезаних испитиваних обележја територијалних јединица довела је до прецизног проблемски и територијално дефинисаног програма обраде података и моделовања добијених резултата у табеларном, графичком и картографском облику. Посебан и веома значајан методолшки поступак представља примена ГИС-а (Географско информационог система), чија способност обједињавања најразличитијих података у нову информацију, представља изузетно велики допринос при истраживањима мултидисциплинарног типа.

Дакле, у оквиру истраживања систематски је коришћено неколико научних метода примерених одређеним фазама и циљевима рада, уз помоћ којих се перманентно проверавала и заснованост постављених хипотеза.

Обимна *литература* коју је користио кандидат садржи велики број страних часописа и монографија, претежно коришћених у теоријско-методолошком приказу рада, затим велики број јединица домаће литературе везане за теоријску и стручну област истраживања посматраног подручја, као изворну грађу, наведену претежно као статистичка докумантација.

2.4. Научни резултати и допринос рада

Научни допринос докторске дисертације под називом: „**Нодални центри Топличког округа**“ кандидата **Јована Драгојловића**, огледа се у приступу фундаменталним и примењеним географским истраживањима, који подразумева конкретизацију критеријума у оцени нодалних центара - градских насеља и секундарних нуклеуса развоја у трансформацији окружења, односно у ревитализацији руралног простора на подручју Топличког округа.

Научни резултати докторске дисертације засновани су на више чињеница, које се могу свести на следеће:

- обухваћене су савремене карактеристике Топличког округа и његовог степена развоја (општа обележја геопростора, карактеристике мреже градских центара, економско-социјалне карактеристике, инфраструктурне и др. просторне карактеристике), што омогућава будућа географска, фундаментална и апликативна, истраживања у области урбане и регионалне географије на истраживаном подручју;
- истраживање нуди нове погледе на Топлички округ и његово шире окружење одређивањем савремених процеса у формирању мреже насеља и центара, заснованих на анализи више група показатеља (физичко-географских, демографских, социо-економских и саобраћајних);
- истраживањем је остварен комплексан задатак који је обухватио теоријско-методолошке и стручне основе за утврђивање хијерархије нодалних центара на окружном територијалном нивоу, с једне, као и теоријску еволуцију модела нодалних центара, с друге стране (посебно је дат акценат на околности које су довеле до неуједначеног развоја и дефинисање модела поларизованог развоја, полова раста, као и теорија које се односе на анализу нодалних и урбаних система, итд);
- применом дневног урбаног система, односно анализом конвергентних дневних миграната за четири центра потврђена је методологија одређивања функцијских подручја центара, односно њиховог домета утицаја;
- дефинисане су везе и односи градских центара и секундарних општинских центара на руралном простору, што има допринос у остваривању територијалне

кохезије предметног подручја и његовог будућег развоја; усмеравање развоја мреже центара на територији Округа, као и просторних и функцијских односа и веза унутар урбаних система представља један од начина постизања веће хомогености просторног развоја истраживаног подручја;

- рад сагледава ефекте окружног центра и других градских центара на трансформацију простора, као и значај нуклеуса развоја на руралном простору у спречавању негативних последица у развоју сеоских насеља;
- истраживање даје валидну валоризацију стања система насеља и центара, као полазишта за даљу планску контролу и усмеравање развоја; томе дају допринос и поставке дате у различитим врстама просторних планова који покривају предметно подручје;
- радом је дефинисан значај центара у интеграцији просторно-функцијске структуре Топличког округа (могућност повезивања са циљем интегрисања развоја истраживаног подручја и ширег окружења), а тиме је дата и оцена значаја градских центара у интрарегионалној и интеррегионалној сарадњи Топличког округа са центрима у окружењу.

Оригиналност рада сагледана је на основу примене већег броја метода и различитих аспеката изучавања у оквиру мултидисциплинарног приступа (повезивање више географских научних субдисциплина, теоријских и практичних анализа). Резултати истраживања у докторској дисертацији треба да буду користан прилог научној и стручној пракси, посебно институцијама које су директно или индиректно везане за развој јужног подручја Републике Србије. Такође, ова дисертација је значајан извор података при изради просторних планова и студија развоја, као и различитих пројеката.

Допринос рада је, дакле, уско повезан са степеном реализације постављених циљева. Остварени су резултати у више праваца:

- теоријско-методолошком (применом су провераване теоријске основе и законитости, методолошки развој и разрада посебних синтезних метода везаних за регионалне системе насеља и центара на подручју округа);
- научно-стручном (провераване су постојеће методе и технике, дат је допринос стварању основних методолошких образаца за приступ овој проблематици, допуњена је информациона основа и сл.);
- практичном (утврђена је хијерархија, везе и односи центара Топличког округа, дефинисан је предлог поступака за њихову бољу просторну организацију, утврђене су основе за уравнотежење регионалног и локалног развоја, као и правци и могућности интеграције система насеља Округа са регионалним системима у ширем окружењу, укључујући и дефинисање планских мера појединих центара у процесу будућег просторног развоја).

2.5. Оцена достигнутих способности кандидата за самостални научни рад

Прегледом докторске дисертације маг. Јована Драгојловића, потврђујемо да се ради о оригиналном научно-истраживачком раду, урађеном по свим прописаним стандардима за израду те врсте радова. С обзиром на то, као и на чињеницу да је кандидат остварио значајна признања кад је у питању оцена његовог досадашњег научно-стручног и педагошког рада, сматрамо да он поседује потребно знање и зрелост да се бави научним радом.

3. Закључак и предлог

На основу садржаја докторске дисертације и увидом у приложену документацију кандидата, Комисија је закључила да је докторанд, **маст. Јован Драгојловић**, асистент Природно-математичког факултета у Косовској Митровици, Студијски програм Географија, стекао законске, научне и стручне услове за одбрану докторске дисертације под називом: „**Нодални центри Топличког округа**“.

Докторска дисертација има карактеристике научног објашњења метода који се односе на нодалност и функционализам, помоћу којих је дефинисана хијерархија центара и организација простора на подручју Топличког округа. Практична примена научних резултата везује се за одређивање улоге тих центара у успостављању равномернијег територијалног развоја поменуте просторне целине, а што је у складу са принципима децентрализације, са форсирањем политике система насеља на нижим територијалним нивоима у процесу развоја, као и са правцима и могућностима интеграције система насеља и центара Топличког округа у шире окружење.

На основу анализе и оцене приложене дисертације кандидата, потврђујемо да је реч о оригиналном и самосталном научном делу, чији се резултати могу и практично искористити у процесу планирања простора.

Комисија предлаже Наставно-научном већу Географског факултета Универзитета у Београду и Већу научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду да прихвате позитивну оцену докторске дисертације **маст. Јована Драгојловића** под насловом „**НОДАЛНИ ЦЕНТРИ ТОПЛИЧКОГ ОКРУГА**“ и да одобре њену јавну одбрану, јер су се за то остварили сви законски услови.

У Београду, 17. 07. 2017.

Комисија:

Др Иван Раткај, ванр. проф.

Др Бранка Тошић, ред. проф.

Др Дејан Ђорђевић, ред. проф.

Др Драгица Гатарић, доц.

Др Јасмина Ђорђевић, ред. проф.